

Кафедра бібліяграфіі і дакументазнаўства насустрэч юбілею ФБС

У кастрычніку 2000 г. факультэт бібліятэчна-інфармацыйных сістэм Беларускага ўніверсітэта будзе святкаваць сваё 55-годдзе. Спецыяльная кафедра бібліяграфіі і дакументазнаўства, якая працуе ў складзе факультэта як самастойнае структурнае падраздзяленне, была створана ў 1960 г., хоць выкладанне бібліяграфічных дысцыплін на факультэце ажыццяўлялася з пачатку яго арганізацыі. Заснавальнік кафедры — вядомы бібліяграф і бібліяграфазнаўца, дацэнт М.Ц.Талкачоў, які ўзначальваў яе на працягу 14 гадоў (да верасня 1973 г.). У розныя часы загалчыкамі кафедры працавалі М.І.Савачкіна, дацэнт, канд. педагагічных навук В.А.Факсееў. Якасць падрыхтоўкі спецыялістаў бібліятэчнай справы ў значнай ступені залежыць ад узроўню навукова-даследчай работы выкладчыкаў і ўкаранення яе вынікаў у навучальны працэс. Навуковы цэнз выкладчыкаў кафедры за апошнія 20 гадоў значна павысіўся. У яе складзе працуюць адзін прафесар, доктар навук, дзевяць дацэнтаў, кандыдатаў навук, два старшыя выкладчыкі і адзін выкладчык.

Выкладчыкамі кафедры ўпершыню напісаны і выданы падручнік "Беларуская бібліяграфія. Агульны курс" (аўтар В.Е.Лявончыкаў), вучэбны дапаможнік "Галіновыя бібліяграфіі Беларусі" (аўтары Л.Р.Амільковіч, М.В.Іваноў, І.У.Мельнік, Р.А.Ровіна, М.І.Савачкіна, Т.М.Сакалова, В.А.Факсееў, Н.М.Цацуліна), "Руска-беларускі слоўнік бібліятэчных і бібліяграфічных тэрмінаў" (аўтары В.Е.Лявончыкаў і Л.А.Дзяменка). У студзені 2000 г. у выдавецтве Беларускага ўніверсітэта культуры ўпершыню выйдзе "Тлумачальны слоўнік бібліятэчна-бібліяграфічных тэрмінаў" (аўтары В.Е.Лявончыкаў, Л.А.Дзяменка, Р.І.Саматія). Дацэнты С.В.Зыгмантовіч, В.А.Касап, Р.А.Ровіна, В.І.Саітава пішуць вучэбны дапаможнік па арганізацыі і тэхналогіі бібліяграфічнай работы бібліятэк, інфармацыйна-бібліяграфічнаму забеспячэнню прыродазнаўства, тэхнікі і сельскай гаспадаркі, гісторыі сувесняй бібліяграфіі.

Кафедра клопаціцца аб падрыхтоўцы навукова-педагагічных кадраў. Да кафедры прымавана 4 суіскальнікі, якія працуюць над кандыдацкімі дысертацыямі і 2 аспіранты. Толькі з 1996 па 1999 гг. на кафедры абаранілі кандыдацкія дысертацыі грамадзянін Сірый Ібрагім Балархан ("Гісторыя і сучасны стан нацыянальнай бібліяграфіі Сір'і ў святле канцэпцыі міжнароднай праграмы УПУ/МАРК"), Т.В.Кузьмінч ("Сістэма бібліяграфічнай інфармацыі па гісторыі Беларусі"), І.У.Дрыга ("Сістэма бібліяграфічнай інфармацыі па мастацтву ў Рэспубліцы Беларусь"). Завяршыла дысертацыйнае даследаванне А.В.Праздзіна па тэме "Краязнаўчая бібліяграфічная дзейнасць абласных універсальных навуковых бібліятэк Рэспублікі Беларусь", якое рэкамендавана да абароны.

Перадварэнне інстытута культуры ва ўніверсітэт патрабавалі ад выкладчыкаў не толькі ўдасканалвання сістэмы адукацыі, а прыняцывай змены яе тэхналогіі і зместу. Таму па ўсіх дакументазнаўча-інфармацыйных і бібліяграфічных дысцыплінах былі распрацаваны новыя праграмы з улікам апошніх навуковых дасягненняў і новых інфармацыйных тэхналогій. На факультэце дзейнічае шматузроўневае навучанне. Побач з падрыхтоўкай бібліятэкараў-бібліяграфікаў для практычнай дзейнасці рыхтуюцца бакалаўры і магістры па гуманітарных навук. Апошнія пасля паспяховай абароны магістарскіх дысертацый, могуць выкладаць на факультэце ці весці навукова-даследчую работу ў буйнейшых бібліятэках рэспублікі.

Па ініцыятыве кафедры на ФБС было распачата навучанне студэнтаў па спецыялізацыі "Навукова-тэхнічныя і спецыяльныя бібліятэкі", Кнігазнаўства і кніжны гандаль", "Бібліятэказнаўства і краязнаўства", "Бібліятэказнаўства і бібліяграфія рукапіснай і рэдкай кнігі". У апошнія гады выкладчыкі распрацавалі і чытаюць такія новыя курсы, як "Інфармацыйная культура асобы", "Арганізацыя і метады навукова-даследчай дзейнасці", "Патэнтна-інфармацыйная дзейнасць", "Стварэнне фірменнай інфармацыі", "Рэдагаванне інфармацыйнай прадукцыі" (у аўтаматызаваным рэжыме) і іншыя.

В.Е.Лявончыкаў

Кадры для аўтаматызацыі бібліятэк

Інфарматызацыя бібліятэк Беларусі сёння становіцца рэальнасцю. Усё большая іх колькасць займаецца ўкараненнем аўтаматызаваных тэхналогій і на іх аснове ажыццяўляе стварэнне і выкарыстанне інфармацыйных рэсурсаў, а таксама абслугоўванне карыстальнікаў. Фарміруецца рынак АБІС.

Рэалізацыя ідэй камп'ютэрызацыі бібліятэк немагчыма без высокакваліфікаваных кадраў. Таму Факультэт бібліятэчна-інфармацыйных сістэм (ФБІС), які сёлета адзначае свой 55-гадовы юбілей, бачыць у гэтым галоўны напрамак свайёй дзейнасці.

Яшчэ ў 1985 г., калі ў бібліятэках пачалі з'яўляцца першыя камп'ютэры, на факультэце была створана спецыялізацыя "Метадыка выкарыстання сродкаў механізацыі і аўтаматызацыі ў бібліятэчнай справе", якую кuryвала тагачасная кафедра інфарматыкі і тэхнічных сродкаў на чале з яе загалчыкам дацэнтам Пятрэнкам Б.В. Вучэбны план упершыню ўключаў курс "Механізацыя і аўтаматызацыя бібліятэчна-інфармацыйных працэсаў". Разам з курсам "Інфарматыка" ен складаў аснову для вывучэння камп'ютэрных тэхналогій і асаблівасцей іх ўкаранення ў бібліятэках. Сярод дысцыплін названай спецыялізацыі з'явіліся такія новыя курсы, як "Вылічальная тэхніка", "Архітэктура і ўстройства ЭВМ", "Алгарытмізацыя і праграмаванне бібліятэчна-інфармацыйных задач", "Праектаванне АІС і АБІС".

У 1989 г. адбыўся першы выпуск студэнтаў гэтай спецыялізацыі. Асноўная іх мэта ў той час бачылася ў тым, каб быць пасрэдкамі паміж спецыялістамі, якія маюць традыцыйную бібліятэчную адукацыю, але яшчэ не валодаюць камп'ютэрнымі тэхналогіямі, і інжынерамі-праграмістамі, каб агульнымі намаганнямі пачаць працу па распрацоўцы і ўкараненню аўтаматызаваных сістэм у бібліятэках. З цягам часу бачанне прызначэння гэтых спецыялістаў пачало змяняцца ў бок больш паглыбленага вывучэння АБІС. З 1993 г. спецыялізацыя мае назву "Аўтаматызаваныя бібліятэчна-інфармацыйныя сістэмы" ("АБІС").

Улічваючы актыўны працэс ўкаранення камп'ютэрнай тэхнікі ў бібліятэках і неабходнасць яго кадравага забеспячэння, у 1995 г. на факультэце была створана спецыяльная кафедра аўтаматызаваных